

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
Videm - via San Daniele, 88
Tel. 53263 - Poštni predal 186
Glavni in odgovorni urednik
VOJMIR TEDOLDI
Tiskarna T. Marioni - Videm

MATAJUR

GLASILO SLOVENCEV V VIDEJSKI POKRAJINI

N A R O Č N I N A :
Za Italijo: polletna 600 lir -
letna 1000 lir - Za inozemstvo:
polletna 800 lir - letna 1500 lir
Oglasi po dogovoru.
Posamezna številka 50 lir

Leto XVIII - N. 11 (369)

Udine, 15. junija 1967

Izhaja vsakih 15 dni

OBISKI PO NAŠIH DOLINAH IN VASEH

"DELAL SEM VEČ LET V NEMČIJI, A ZDAJ JE TUDI TAM ZAČELO PRIMANJKOVATI DELA..."

nam je povedal Jožef iz vasi Oborče, kjer hodi v popolnoma novo šolo le kakih pet otrok. Do Oborče je težko priti, ker še doslej niso uredili ceste, čeprav sta država in dežela obljubili več milijonov.

Vsaka dolina in dolinica Beneške Slovenije skriva v sebi svoje posebnosti in značilnosti; vendar pa je prav za vse značilna ena sama skupna lastnost - vse so prečudovito lepe.

Toda kaj je lepota brez ljudi, še posebej naravna lepota beneških dolin. Ta žalostna ugotovitev, oziroma spoznanje, nas je mučno in otožno spremljalo od trenutka, ko smo zapustili Prapotto in se po dolini Idrije napotili proti vsem in zaselkom v dolini in na njenih obronkih.

Cesta se je vila dolgih petnajst kilometrov tik ob Idriji in na vsej poti smo srečali le dva mlada človeka. Na videz je bilo vse naravno in čisto nič vznemirjajoče, le sem ter tja, kadar se je cesta približala tesno Idriji, je bilo videti kako drevo prebarvano z belim pasom.

In samo ti beli, tenki pasovi na drevesih so nam pričali, da poteka prav tod mejna črta med Italijo in Jugoslavijo. In državna meja se nam je zazdelo dokaj čudna in celo nenavadna - nikjer bodečih žic, vojakov ali drugih pregrad. In spet smo se znova prepričali, da je to meja zares na široko odprta in samo vijugaste vode Idrije, oziroma njen tok, v nenehnem gibanju označujejo bolj na zemljevidu kot pa zares mejo med sosednjima državama.

Končno smo prispeli do Podrskjega, kjer smo zavili na levo in se že po makadamu začeli vzpenjati proti vasi Oborče, ki smo jo namenili obiskati. Do vasi, ki leži 719 metrov visoko, vodi še nekam znosna cesta, čeprav bi bil morda že čas, da bi jo asfaltirali in uredili. (Kasneje smo v vasi zvedeli, da so

sicer že namenili 60 milijonov lir za cesto, vendar doslej niso storili še ničesar).

Naš prihod v vas Oborče je zaznamil lajež številnih psov, ki pa niso bili videti tako hudi kot so hudo in besno lajali. Zaustavili smo se pred prvo hišo, toda nikjer ni bilo žive duše. Kmalu so se izza ovinka prikazali trije otroci, držeč se za roke. Nič kaj niso bili plašni in prav radi so se pustili fotografirati. V lepi slovenščini so nam tudi povedali, kako jim je ime in zvedeli smo, da smo se seznanili z Majdo, Patričijo in Joškom. Nekaj ginljivega in čustvenega je bilo v tem našem srečanju: kot da bi nam prav otroci, prvi prebivalci vasi Oborče, ki smo jih srečali, nekako nehoti hoteli potrditi, da kljub vsemu temu naš rod tukaj ni in ne bo izumrl.

Na naslednjega znanca nam ni bilo treba dolgo čakati. Po strmi vaški poti se je izza hiš pojavil Anton Markič, po domače Maražev, z čudno napravo na ramah. Vsa zadeva je bila podobna ogromnemu dvojnemu kolobarju, spletenem iz vejevja. Možakarja smo radovedno pobarali, čemu služi, kar nosi na ramah in kako pravijo domačini temu kmečkemu pripomočku.

To so »žbrince«, nekakšen koš za nošnjo in spravilo sena. Zdaj nositi to reč ni kaj posebnega, pa tudi takrat ne, ko so »žbrince« napolnjene. Najtežje jih je polne zadržati na rami, nam je smeje pojasnil Maražev, se poslovil od nas in odšel na travnik. Verjetno se mu je mudilo in je imel še ta dan dovolj dela pred seboj.

Takoj za njim smo spoznali že drugega vaščana. Bil je možak v najlepših letih in kar čudno se nam je zdelo, da smo ga dobili doma, saj smo vedeli, da so vsi, delovno

(se nadaljuje na 2. strani)

IDRIJSKA DOLINA. To gospodarsko poslopje je bilo še pred nedolгим eno najlepših v Oborčah, danes je pa zapuščeno in se podira. Izgleda kot da bi šla pravkar mimo vojna vihra

KONFERENCA SZDL SLOVENIJE V LJUBLJANI

Zavestna skrb matičnega naroda za svoje manjšine

V Ljubljani je bilo pred kratkim zasedanje glavnega odbora in republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki so se ga kot gostje udeležili tudi predstavniki primorskih in koroških Slovencev. Poleg številnih drugih problemov in nalog so na zasedanju sprejeli statut SZDL Slovenije ter izvolili nove organe republiške konference.

Za nas pa je bil na zasedanju pomemben zlasti tisti del zasedanja, kjer so govorili tudi o problematiki zamejskih Slovencev. V poročilu je bilo o problematiki zamejskih Slovencev med drugim rečeno, da je bila Slovencem izven državnih meja zagotovljena »zavestna družbena skrb matičnega naroda za njihove narodnostne probleme ter izražena podpora vsem naporom slovenskih manjšinskih organizacij — tudi neposrednemu sodelovanju narodnih manjšin v sosednjih državah — ki teže za tem, da bi kot subjekt aktivno sodelovale pri urejanju lastne narodnostne življenjske poti v državnih okvirih sosednjih narodov«.

Na zasedanju je bila nadalje poudarjena potreba po enotnem nastopu manjšinskih organizacij, kadar gre za narodnostne težnje manjšine ter za vključevanje pripadnikov manjšine v družbeno dogajanje države, v kateri živi. Ob koncu pa so poudarili načelo, da »lahko predstavljajo samo resnično enakopravne in narodnostno zadovoljene narodnostne manjšine pomemben most zблиževanja narodov na meji ter so zato pomemben činitelj v naporih za vsestransko enakopravno in priateljsko sodelovanje med sosednimi državami«.

Vsekakor pomeni torej zasedanje najmožnejše politične organizacije v matični deželi pomembno podporo in solidarnost s slovenskimi manjšinami v Italiji in Avstriji, kar vsekakor pričča, da matična dežela nikakor ni pozabila na svoje sorojake onkraj meja.

Berzantijev obisk na Koroškem

KREPITI SODELOVANJE S SOSEDNIMI DEŽELAMI

Pred kratkim je bil na povabilo koroškega deželnega glavarja Hansa Sime na dvodnevem obisku na Koroškem predsednik vlade naše avtonomne pokrajine dr. Alfredo Berzanti. Njegov obisk na Koroškem je pomenil predvsem nadaljevanje osebnih stikov med najvišjimi predstavniki treh sosednjih dežel — naše dežele, Koroške in Slovenije.

Po dvodnevem obisku v Celovcu sta predsednika obrazložila zaključke, ki so jih sestavile posebne delovne skupine, ki so se več mesecev poprej ukvarjale z različnimi problemi.

Temeljni zaključek zadeva ugotovitev, da nameravata Koroška in Furlanija-Juljska krajina še na prejšnjem sodelovanju na raznih področjih, pa čeprav v okviru pristojnosti obeh uprav, pri čemer seveda nečeta prevzeti odgovornosti obeh držav.

Zaključki tega srečanja govore predvsem o nekaterih najpomembnejših vprašanjih ter predvsem o cestnih zvezah. Tako je govora o nujnosti hitre zgraditve avtomobilskih cest Videm — Trbiž — Dunaj in Salzburg — Celovec na avstrijskem ozemlju. V tem okviru je tudi pomembna pobuda za zgraditev predora pod Monte Croce Carnico.

Med konkretnimi zaključki so važni tudi tisti, ki zadevajo razvoj turizma. Dogovorili so se za enoten način klasificiranja restavracij in hotelov v obeh deželah, za izdajanje vstopnic za vlečnice in še za nekatera druga vprašanja. Ustanovili so tudi posebno komisijo za kulturno izmenjavo ter posebno komisijo za usklajevanje umetniških, kulturnih, znanstvenih in drugih pobud.

Končno je bilo seveda tudi precej govora o trgovini in prometu med deželama, kjer pa delegaciji za sedaj še nista prišli do pomembnejših zaključkov.

NEVARNOST VOJNE ŠE NI MIMO NA SREDNJEM VZHODU

podprto s tanki in letalstvom, je v petih dneh zavzel Sinajski polotok, prodri do Sueškega prekopa in vstopa v Akabski zaliv ter izločil že prej iz vojnega Jordanija, kateri je odvzel njen del Jeruzalema in precej ozemlja. Ko pišemo te vrstice, prodirajo Izraelci, kljub pozivom Varnostnega sveta Združenih narodov o prekinitvi ognja, proti sirski prestolnici Damasku.

Nemirni Srednji vzhod je bil torej ta teden eksploziven, poln dramatičnih dogodkov, boj in bombardiranj, grenkih porazov in razočaranj, zmagašlovij izraelskih napadalcev — skratka, zdelo se je, da se je vojna nevarnost nevarno približala našemu kontinentu — Evropi.

Varnostni svet Združenih narodov je te dni neprestano zasedal, pošiljal pozive in apele za takojšnje prekinitev ognja, na drugi strani pa je predsednik ZAR Naser odstopil, potem spet preklical svoj odstop, večina arabskih dežel je prekinila diplomatske stike z Ameriko in Anglijo, Sovjetska zveza pa z Izraelom.

Takšen je bil torej kratek, toda pisan in obratov prepoln film dogodkov na Srednjem vzhodu, ki je trajal teden dni in ustvaril na že tako nemirnem področju še bolj eksplozivno in vnetljivo vzdušje.

Vojna, ki je trajala pet dni, je torej v nekem smislu končana. Orožje je spregovorilo in onemelo. Toda ostali so težki, pereči in nerešeni problemi, ki jih vojna na Srednjem vzhodu niti malo ni razrešila. Kvečjemu še bolj zapletla in otežila. Če je bilo za vojno potrebnih pet dni, bo verjetno pet tednov ali pet mesecev odločno premalo, da bodo lahko diplomati, ki so zamenjali vojake, vso zadevo uredili in rešili vrsto problemov, ki so nastali že pred dvajsetimi leti na tem področju z ustanovitvijo izraelske države. Vse namreč kaže, da se imperialistične sile še zdavnaj niso pomirile s položajem na Srednjem vzhodu, ki je za njih važen iz strateških in čisto petrolejskih aspektov, neodvisne in napredne arabske dežele pa so jim zato trn v peti, in izkoristile so Izrael kot trojanskega konja na tem področju, da bi zdaj, po vojni, ki je precej omajala ravnotežje sil, po diplomatski poti čim dlje lovili v motnem in zavlačevalni stabilizaciji. Zato bo nedvomno potrebna še dolga in potrpežljiva pot vsega naprednega in miroljubnega človeštva, da bodo dokončno rešili vse probleme nemirnega Srednjega vzhoda na pragu naše evropske celine.

V prejšnji številki smo prav na tem mestu zapisali optimistično upanje, da na nemirnem Srednjem vzhodu ne bo prišlo do najhujšega — do vojnega spopada. Vendar je kljub temu prišlo do najhujšega: Izrael je brez vojne napadel Združeno arabsko republiko, Jordanijo in Sirijo ter si s tem, kot napadalec, pridobil nedvomno vrsto vojaških prednosti. Z bliskovito napadalno akcijo,

Interpelacija ministrom zaradi stagnacije gospodarstva na severovzhodni meji Italije

Poslanec Fortuna je poslal interpelacijo ministrskemu svetu in ministroma za blagajno ter državno udeležbo zato, «da bi zvedel, če so seznanjeni s hudimi težavami in vznemirjajočim stanjem rudarjev v Rablju in vseh Furlanov zaradi nenehne zakašnitve glede načrta za razvoj in izboljšanje državne rudarske družbe AMMI».

Načrt, že vključen v petletni ekonomski razvoj, je bil odobren že pred letom dni s strani ministrstva za državno udeležbo, popolnoma pa ga je zavrl zakladni minister. Na ta način ne morejo začeti z modernizacijo in razširitvijo rudarskih raziskav in že večkrat obljubljeno gradnjo industrije v Furlaniji.

Interpelacija nadaljuje, oziroma vprašuje, če ministri vedo, da nastaja v furlanski javnosti veliko nezaupanje zaradi polne indiferentnosti države do žalostnega pojava emigracije, in neprestane zavračanja načrta IRI za industrializacijo Furlanije ki je v glavnem usmerjena samo na jug, medtem ko ostajajo severovzhodne meje Italije zato slabo razvite in zanemarjene.

Iz Nadiške doline

Popravila okoli vodovoda

Pretekli teden so prišli v Štupco funkcionarji deželne prispevnosti za javna dela, da so pregledali kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi zavarovali napeljavno ob činskega vodovoda, ki poteka v tistem kraju preko rečne struge.

Morali bodo napraviti tako delo, da voda, kadar naraste, ne bo mogla odnašati napeljave vodovoda. To se namreč dostikrat dogaja in zato ostajajo nekatere vasi, posebno ob hudih nalivih, brez pitne vode.

Stroški za ta dela bodo znašali okoli tri milijone in pol lir. Z deli bodo pričeli verjetno še ta mesec.

ČEDAD

Važno za ribiče

Deželni odbor je spremenil nekatere predpise glede ribolova v vodah dežele Furlanije-Juljske krajine. Med drugim predvideva nek člen, da se ne smejo loviti postrvi in «temoli», razen «marmorate», če so manj dolge kot 25 odnosno 22 centimetrov. Ta ukrep je začel veljati 12. junija.

Gradnja novih ljudskih hiš

Pretekli teden je dala čedadaska občinska uprava v gradnjo osem novih stanovanj v ulici Galileo Galilei. Zgradba bo zelo moderno urejena in bo stala več kot 37 milijonov lir; dežela jih bo prispevala 24, ostalo pa bo v breme občini. Dela bodo končana prihodnje leto.

Prapotno

Deželni prispevek za ceste

Tele dni je inšpektorat za kmetijstvo v Vidmu sporočil, da je bila prošnja za dosego prispevka za popravilo cest in kolovozov, ki jih je poškodovalo neurje leta 1965, ugodno rešena. Kot znano, so tega posebnega prispevka deželni samo konzorciji, ki jih sestavljajo direktni obdelovalci zemlje, ki so zaprosili za državni prispevek na podlagi zakona, ki predvideva pomoč oškodovanim zaradi elementarnih nesreč. Naša

občina bo dobila 80% na 20 milijonov in 17 tisoč lir stroškov.

Gradnja novega vodovoda v Čjubicih

Občinska administracija je dala tele dni v gradnjo nov vodovod v Čjubicih, ki bo stal 5 milijonov lir. Država bo za to delo prispevala občini 5 odstotkov na celotne stroške in to v 35 letih.

Dva delovna centra za ureditev cest

Ministrstvo za javna dela in socialno skrbstvo je dodelilo občini dva milijona 700 tisoč lir za popravilo občinskih cest. V ta namen bodo odprli dva delovna centra, kjer bo zaposlenih 30 ljudi za 100 dni.

Zopet divji prašiči

Pred dnevi so se v Idrijski dolini zopet prikazali divji prašiči. Sedaj sicer ni na njivah še nobenih pridelkov, a napravili so vseeno nekaj škode, ker so razrili njive, ko so iskali pod zemljo hrane. Največ so jih zaznali v okoli Oborče in naprej po pobočju proti Stari gori.

TAVORJANA

Padla je na črepinje

V čedadsko bolnico so morali peljati enoletno Stefamijo Leone, ker je padla na črepinje neke steklenice in se močno obrezala. Ozdravila bo v desetih dneh.

Tudi štiriletnega Daria Bassetija iz Prestinta so morali peljati v bolnico na oddelek prve pomoči, ker se je urezal v levo roko. Tudi on bo ozdravil v dobrem tednu.

AHTEN

Za cesto v Porčinj

Ministrstvo za kmetijstvo je sporočilo pristojnemu deželnemu

prispevnosti, da je nakazanih za cesto, ki vodi iz Ahtna v Porčinj, 21 milijonov 739 tisoč lir in da bodo zato kmalu pričeli z delom.

Ljudje so bili te novice veseli, saj je to precejšnja vsota, ki bo skoraj zadostovala za popolno ureditev ceste. Kot vemo, je ta cesta nova, in ni dosti let od tega, ko so morali ljudje prenašati vse tovore iz vasi in v vas na hrbtu.

Sv. Peter Slovenov

Župani Nadiške doline proučili program letošnjih turističnih prireditev

Pred dnevi so se sestali v Špetru Slovenov predsednik pokrajinske ustanove za turizem dr. Barbina, predsednik pokrajinske ustanove za gorsko gospodarstvo adv. Candolini, pokrajinski prispevniki za turizem kav. Talotti, pokrajinski svetovalec geom. Namor in župani občin Sv. Peter, Podbonesec, Sovodnje, Sv. Lenart, Grmek, Srednje, Dreka in Prapotno, da so razpravljali o programu prireditev v letošnji turistični sezoni v Nadiški in Idrijski dolini. Te prireditve, ki se bodo vršile tudi ob prilikah vaških «sager» in sejmov, bodo večinoma folklornega ali športnega značaja. V Prapotnem bo tudi razstava lokalnih vin.

Na sestanku so tudi sklenili, da bodo turistično društvo «Pro Valli» in druge ustanove pristopile v novoustanovljeno družbo za žičnico na Matajur. To pa zaradi tega, da bodo mogli čimprej realizirati naprave za ski-lift. Za izvedbo tega dela je dala dežela že svoj prispevek, poleg tega pa

Iz Sovodenjske doline

Iz občinske seje

Pred nedavnim se je v Sovodnjah sestal občinski svet, da so obravnavali nekatere zelo važne probleme. Najprvo so sprejeli občinski obračun za leto 1966 in so pooblastili župana, da odpisuje prošnjo za desego deželne prispevka, s katerim bodo zgradili cesto, ki vodi v zaselek Stefanič, in tri mostičke čez hudo-urnik Aborno. Nadalje so imenovali člane v odbor ONMI (Opera nazionale maternità infanzia) in potrdili da bo sovodenjska obci-

na stopila v babiški konzorcij skupno z občino Podbonesec. Sklenili so tudi, da bodo vzeli tri milijone lir posojila, da bodo mogli izenačiti lansko občinsko bilanco. Ob koncu pa je svet še izjavil, da je občinski svetovalec Ivan Massera propadel, ker se že večkrat brez upravičljivega vzroka ni udeležil občinskih sej, kar je proti pravilom, ki so potrjena v občinskih in pokrajinskih zakonih.

Sin naše vaščanke žrtev prometne nesreče v Bellunu

Pred dnevi smo zvedeli zelo žalostno novico, da je umrl v Bellunu pri prometni nesreči triletni Maurizio Colle, sinček Mafalde Franz iz Strmice, ki se je pred leti poročila v tistem mestu.

Novica je zelo užalostila vso vas, kajti otroka so vsi poznali, ker je bil lani pri starih starših na počnicah in so ga vzljubili.

Tečaj za kmete v Čeplesiščih

Pretekli teden so zaključili v Čeplesiščih strokovni tečaj za kmete, katerega se je udeležilo kakih 20 domačinov. Ob zaključku so tečajnikom podelili nagrade in diplome. Zaključne cerimonije so se udeležile tudi lokalne oblasti in deželni svetovalec dr. De Biasio.

Deželni prispevek za «ski-lift»

Tele dni je deželna uprava nakazala čedadskemu planinskemu društvu 11 milijonov lir za gradnjo «ski-lifta», ki bo vozil na vrh Matajura. Celotna gradnja bo stala okoli 30 milijonov lir in sprva je bilo rečeno, da bo dežela krila polovico stroškov oziroma da bo prispevala 15 milijonov lir. Vest o nedržani obljubi je spravila v zelo slabo voljo zainteresirane kroge, kajti napravljeni so bili že vsi potrebni načrti za bodoče delo. Verjetno se bo prav zaradi tega gradnja nekoliko zavlekla, če ne bo priskočila na pomoč kakšna druga ustanova in krila razliko, ki je sedaj nastala.

Izpod Kolovrata

Tečaj za kmete v Lesah končan

Koncem preteklega meseca se je zaključil strokovni tečaj za kmete, ki ga je organiziral INIPA. Zaključne cerimonije, med katero so razdelili nagrade in diplome, so se udeležili grmeški župan Zuffertli, deželni svetovalec Virgolini, zastopnik pokrajinskega inšpektorata za kmetijstvo dr. Qualizza in še več drugih osebnosti.

Poroka

Poročil se je veterinar Rihard Florjančič iz Seuce s trgovsko pomočnico Claudio Razzo iz Čedad. Prijatelji jima želijo mnogo sreče in veselja na skupni življenjski poti.

SV. LENART

55 milijonov lir za obrečne nasipe ob Kosci

Kosca, kot znano, zelo rada poplavlja in dela škodo vseh okoličin. Del je bilo že nič koliko napravljenih tod okoli, a vse nič ne pomaga, ker izvajajo ta obrambna dela v obrokih. Ko bi bilo to delo narejeno vse naenkrat, bi se prav gotovo sproti ne podiralo. Tudi sedaj je ministrstvo za javna dela nakazalo za obrečne nasipe ob Kosci 55 milijonov lir. Ali bo ta vsota zadostovala za definitivno ureditev brega?

Važno za delavce v Franciji

Italijanski delavci, ki so bili na delu v Franciji kot zidraji, imajo že več let poleg navadne pokojnine pravico do posebne dodatne pokojnine. Od 1. januarja 1962 dalje uživajo enako ugodnost tudi delavci, ki so bili zaposleni v trgovini in industriji in sicer za ves čas zaposlitve v Franciji. Vsa potrebna pojasnila glede prošnje in priloge za omenjeno pokojnino nudijo sindikalne ustanove.

Obiski po naših dolinah in vaseh

iz prve strani

Majda, Patricija in Joško z očetom, ki je prišel pred nedavnim iz Nemčije, so se kaj radi postavili pred fotokamero

sposobni moški in ženske iz beneških vasi, v glavnem v tujini ali pa drugod po Italiji na delu. Toda Jožef, tako je bilo našemu novemu znancu ime, nam je kaj kmalu pojasnil, zakaj je doma.

«Dolej sem bil zaposlen kot delavec v Nemčiji. Toda tam je letos začelo primanjkovati dela in moral sem se vrniti domov. Sprva smo delali samo tri dni na teden,

kasneje pa je dela sploh zmanjkalo. In tako sem se moral vrniti».

Na vprašanje, kje in kaj je delal in kako je zaslužil, nam je Jožef rad odgovoril: «Zaposlen sem bil kot fizični delavec v livarni v Agenu pri Kolnu. Zaslužil sem dobro, kakor pa bo zdaj, ne vem. Vem le to, da so je tudi v Nemčiji začela križati, saj sem jo med prvimi sam občutil na svoji koži. Res ne vem, kako bo, poglejte, pet otrok imam, to pa niso mačje solze...».

Njegovo zgovornost smo izkoristili še naprej in ga vprašali, koliko ljudi trenutno šteje njegova vas Oborče. Vedeli smo namreč, da je v uradnih statistikah zapisano, da štejejo Oborče 155 prebivalcev.

«Naša vas šteje 21 hiš, trenutno pa nas je na vasi kakih dvajset ljudi. Malo, mar ne?».

Za konec smo ga še naprosili, naj nam pove, kaj je občina doslej storila dobrega za njegovo vas in kaj bi nujno še morala storiti.

«Dobro je, da smo končno uredili vodovod in tudi novo šolo smo dobili, slabo pa je, ker še doslej niso uredili ceste do naše vasi, prav tako pa bi morali urediti cesto od nas do Stare gore. Ta del ceste je še posebej slab».

O tem smo se kasneje sami pričeli, ko smo krenili dalje proti Stari gori. Poslovili smo se od

VAŽNO ZA VSE ŽRTVE FAŠIZMA IN RASIZMA

Besedilo zakona za politične preganjance izpopolnjeno z zadnjimi dodatnimi določili

Zakon velja ne samo za direktne preganjance temveč tudi za njih družinske člane oziroma otroke

Po čakanju, ki se je raztegnilo čez dve leti, sta poslanska zbornica in senat končno odobrila v dokončni obliki nov zakon in korist antifašističnih političnih preganjancev. Nov zakon predstavlja prav gotovo izboljšanje že obstoječih določil in je dolžno priznanje za tiste, ki so se žrtvovali za skupno blaginjo. Tukaj navajamo v enotnem besedilu vsa določila, ki jih vsebujejo zakoni od 10-3-1955 št. 96; 8-11-1956 št. 1317; 3-4-1961 št. 284 in novi zakon.

Italijanskim državljanom, ki so bili preganjani zaradi svojega političnega delovanja proti fašizmu pred 8. septembrom 1943 in so utrpeli izgubo delovne zmožnosti za ne manj kot 30 odst., bo iz državnega proračuna priznana dosmrtna zaslužnosta dodela v višini, kot jo predvideva tabela C, priložena zakonu od 10. avgusta 1950 št. 618 vključno dodatne dodela po razporeditvi po činih: nižji častniki.

Ta dodela bo dodeljena, če je bil vzrok za izgubo delovne zmožnosti:

a) zapor za politično kaznivno dejanje, ki je sledil obtožbi in obsodbi po Posebnem sodišču za zaščito države ali po navadnih sodiščih v dobi pred 6. decembrom 1926, če le ne gre za obsodbe zaradi kaznivih dejanj proti mednarodni osebnosti države, predvideni po členih od 241 do 268 in 275 kazenskega zakonika, ki niso bile preklicane po razsodbah pa v smislu čl. 13 namenskega ukrepa 5. oktobra 1944 s št. 316;

b) policijska konfinacija ali prisilno delo izključno zaradi političnega delovanja, o katerem govori prvi odstavek;

c) silna dejanja ali mučenje v Italiji ali v inozemstvu po osebah v službi države ali po pripadnikih vojskih in polvojšk ali po pripadnikih formacij ali po emisarijih fašistične stranke.

Doklada v isti meri bo dodeljena v enakih primerih, tistim italijanskim državljanom, ki so po 7. juliju 1938 utrpeli preganjanje iz rasnih razlogov.

Čl. 2

Letna doklada iz državnega proračuna je dodeljena tudi družinskim članom italijanskih državljanov, ki so umrli zaradi političnega ali rasnega preganjanja v okoliščinah, ki jih predvideva čl. 1. Ta doklada bo podeljena v meri, kot jo določajo tabele H, L, N, P, priložene zakonu od 10. avgusta 1950, št. 648 vključno doklado po razporeditvi po činih: nižji častniki.

V primeru smrti v zaporu ali v konfinaciji se domneva, če ni dokazano nasprotno, da je smrt odvisna od političnega preganjanja.

Sirote antifašističnih ali rasnih političnih preganjancev, ki so umrli v zaporu, v konfinaciji, na policijskih sedežih ali zaradi posledic silnega, o katerem govori črka C čl. 1 pričujočega zakona, so po vseh učinkih izenačeni s sirotami padlih v vojni.

Čl. 3

Z dosmrtno zaslužnostno doklado so dodeljene vse dodatne doklade, predvidene po zakonu od 10. avgusta 1950, št. 648 po poznejših spremembah.

Ta doklada se izplača tudi za nazaj. Doklada, predvidena po členih 1 in 2, ni združljiva z morebitno vojno pokojnino, dodeljeno iz istega naslova. Priznati pa lahko izberejo ugodnejše ravnanje.

Čl. 4

Italijanskim državljanom, ki so dobili državne službe, četudi na ravni revizije, na natečajih, izvršenih na dan uveljavitve tega zakona in ki so bili priznani za politične ali rasne preganjance po komisiji, ki jo predvideva čl. 8, ter na natečajih, ki so bili namenjeni političnim ali rasnim preganjancem, se ob upoštevanju zaradi starostne meje, če nimajo že kakšne pravice do boljšega ravnanja, prizna minimalna pokojnina, ki jo predvidevajo veljavni zakoni.

V primeru smrti uradnika, ki je v položaju, katerega predvideva prejšnji odstavek, se vdovi ali otrokom dodeli, če nimajo že pravice do boljšega ravnanja, minimalna pokojnina, ki jo določajo zakoni za družinske pokojnine.

Javnopravnih ustanov, za katere velja drugačno obravnavanje pokojnine, kot tisto, ki izvira od vpisa v INPS (Vsedržavni zavod za socialno zavarovanje).

Uradnikom, katere smatrajo za fizično sposobne za opravljanje njihovih nalog v javni upravi, bo dovoljeno na njihovo zahtevo, da ostanejo v službi do 70. leta starosti. Prejšnji predpisi se uveljavljajo tudi za bolnišniško zdravstveno osebje.

Italijanskim državljanom, ki so bili priznani za politične ali rasne preganjance, ki so bili zaposleni v kateri koli javni upravi, toda ne v staležu, ali ki so bili na dan uveljavitve tega zakona v službi v staležu ali izven staleža, bodo samo za pokojnine in za dobo, ne daljšo od pet let, upoštevali kot koristno razdobje, ki je preteklo med datumom prenehanja službe iz političnih ali rasnih razlogov in ponovno zaposlitvijo v javni upravi.

Čl. 5

Za priznanje storitev, ki se tičejo obveznega zavarovanja, za invalidnost, starost ali družinskega zavarovanja, pridejo v po-

štev razdobja, ki jih je kdo preživel v zaporih, policijskih konfinacijah ali v inozemstvu, ali v položaju policijskega nadzorstva ali opomina, in sicer v okoliščinah, ki jih omenja čl. 1 tega zakona. To velja za italijanske državljane, ki lahko uveljavijo svoj zavarovalni položaj v omenjenem zavarovanju v razdobjih dela, za katere je obvezno plačevanje zavarovalnih prispevkov po sedanjih zakonskih predpisih. Ti prispevki gredo v breme državi.

Čl. 6

Pri prenosu posmrtnih ostankov oseb, ki so bile v zaporih ali konfinirane iz antifašističnih ali rasnih razlogov in ki so umrle v zaporu ali v konfinaciji, veljajo iste oiajšave in prispevki, ki so bile določene v prid prenosa trupel padlih v vojni.

Čl. 7

Za izplačilo doklad, o katerih govorita čl. 1 in 2, poskrbi zakladno ministrstvo — splošno ravnanje vojnih pokojnin. Doklade veljajo od dneva, ko stopi v veljavo ta zakon, če je ustrezna prošnja vložena v roku šestih mesecev od tega datuma; drugače bodo doklade priznane od prvega dneva naslednjega meseca, ki sledi predložitvi prošnje.

Užvalci dosmrtnih zaslužnostnih doklad, ki so priznane na podlagi tega zakona, lahko zahtevajo revizijo kategorije, ki jim je bila določena, če se jim poslabša ci emoglost, in sicer na podlagi čl. 53 zakona št. 648 od 10. avgusta 1950.

Čl. 8

Prošnje za doseg ugodnosti o katerih govori ta zakon, bodo predložili v proučitev komisije, ki jo bo imenoval predsednik vlade z odlokom sporazumno z ministri za notranje zadeve, sodstvo in državni zaklad. Ta komisija bo sestavljena iz:

a) sodnika, ki ne bo imel nižjih funkcij kot svetnik prizivnega sodišča in ki bo opravljal vlogo predsednika;

b) sodnika računskega dvora;

c) predstavnikov predsedstva ministrskega sveta in vseh omenjenih ministrstev;

d) dveh predstavnikov Vsedržavnega združenja italijanskih antifašističnih preganjancev (ANPPIA).

Komisija se dopolnjuje z vključitvijo tajnika, brez pravice glasovanja, ki ga bodo izbrali med funkcionarji vodstvene kariere osrednjega staleža zakladnega ministrstva in ki bo imenovan z odlokom predsedniki ministrskega sveta sporazumno z zakladnim ministrom.

Prošnje za doseg ugodnosti, ki jih predvidevajo zakoni od 10. marca 1955, št. 96, od 8. novembra 1956, št. 1317, od 3. aprila 1961, št. 234 in pričujoči zakon, se sprejemajo brez časovnih omejitev.

Tudi v Gorjanih bi se lahko razvil turizem

Zadnje čase se mnogo govori o turističnih cestah in da pridejo pokrajina ali dežela pri teh gradnjah na pomoč. Vidimo, da se za res trudi, da bi valorizirali ta ali oni kraj in ga tako rešili za puščenosti in ekonomskega propada. Tudi naša občina ni zaupna na naravnih lepotah in ne bi prav nič zaostajala za karnijskimi ali drugimi kraji, kjer cvete turizem, le da bi se poskrbelo za to ali ono.

V prvi vrsti bi morali urediti cesto, ki vodi iz Humna v Flejpan in jo podaljšati do Štele in nato naprej do Cente. Na ta način bi se ustvarila krožna pot, ki bi zamikala marsikatero turista.

Potem bi bilo potrebno zgraditi kak večji javni obrat ali pa povečati sedanje gostilnice, katerih je sicer več, a so pretesne. Če bi se oblasti količkaj zavzele tudi za te pozabljene vasi, bi se lahko marsikaj spremenilo, ker bi se ljudje, ki so sedaj po svetu, raje vračali domov, obnovili svoje hiše in jih oddajali letoviščarjem. Občina, ki je ena najbolj revnih videmske pokrajine, ne more dosti pomagati, čeprav ima mnogo dobre volje in smisla za turizem, zato pa naj bi se za ta kotichek bolj zanimala dežela, ki naj bi po svojih močeh

Predsedniku, članom in tajniku omenjene komisije pripadajo nagrade, ki so predvidene za odbor za likvidacijo vojnih pokojnin.

Da so sklepi komisije veljavni, morajo biti navzoči predsednik in vsaj štirje člani s pravico glasu.

Komisija sprejema sklepe z večino; v primeru enakega števila glasov za in proti pa odloči glas predsednika.

Sklepi komisije niso podvrženi obdavenju.

Čl. 8 bis

Proti sklepom komisije, omenjene v prejšnjem členu, o prošnjah za podelitev doklad, ki jih določata čl. 1 in 2, je dopuščen priziv na računski dvor.

Čl. 8 ter

Italijanskim državljanom, ki uživajo dosmrtno zaslužnostno doklado, ki jo predvideva čl. 1, in ki niso zaposleni ali jih ni mogoče zaposliti na podlagi čl. 44 zakona od 10. avgusta 1950, št. 648 o vojnih pokojninah, se priznava pravica, da dobijo od Vsedržavne ustanove vojnih invalidov potrdilo, ki ga predvideva omenjeni čl. 44 in iz katerega izhaja, da so invalidi vpisani, v sezname brezposelnih ter dejansko niso zaposleni zaradi okoliščin, ki jih ni moč pripisovati njim samim.

Istim državljanom, ki uživajo dosmrtno zaslužnostno doklado, je zagotovljena pravica do zaposlitve in do uživanja zdravniške, lekarniške, klimatske in bolnišniške oskrbe enako kakor vojnim pohablencem in invalidom.

Italijanskim državljanom, ki so jih preganjali v okoliščinah, katere omenjajo čl. 1 zakona od 10. marca 1955, št. 96 in poznejše spremembe, bodo podelili na breme države dosmrtno zaslužnostno doklado, ki bo enaka minimalni pokojnini socialnega zavarovanja, če so dosegli upokojitveno starost in ne uživajo drugih pokojnin ali doklad na račun države, všteti doklado, ki jo predvideva čl. 1.

Pri proučevanju prošnje lahko komisija, ki jo predvideva čl. 8, smatra za veljavne kot dokaz preganjanja in nastale onemoglosti tako imenovane «atti notori» in neposredna pričevanja, ko ni moč najti uradnih dokumentov.

Prošnje za doseg ugodnosti, ki jih predvidevajo zakoni od 10. marca 1955, št. 96, od 8. novembra 1956, št. 1317, od 3. aprila 1961, št. 234 in pričujoči zakon, se sprejemajo brez časovnih omejitev.

poskrbela, da se ukrene vse potrebno, da bi tudi te vasice zaživele in se rešile popolne gospodarske propasti.

Srednje

Umrla je najstarejša žena Nadiške doline

Pretekli teden je umrla v starosti 98 let Marija Garjup vdova Beuzer iz Sredenj, ki je bila najstarejša žena ne samo sredenjske občine, ampak tudi Nadiške doline. Vse njeno dolgo življenje je bilo posvečeno le delu in družini in zato so jo vsi imeli radi. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi tudi iz sosednjih vasi, kajti rajnka je bila poznana in priljubljena daleč naokoli.

Prometna nesreča

Precej hudo sta se ponesrečila z motorjem 18 letni Franko Balus iz Gorenjega Trbilja in 16 letni Tiziano Dugaro iz Kravarja. Balus, ki je upravljal motor, se je zaletel v Čemurju pri Sv. Lenuartu v nek avtomobil in zato ju je z vso silo vrglo ob asfalt. Tako so ju prepeljali v čedadsko bolnico, kjer so ugotovili, da si je prvi zlomil roko v ramenih, drugi pa nogo. Ozdravila bosta v enem mesecu.

Jubilejne kulturne prireditve v Ljubljani

Tradicionalne poletne kulturne prireditve v Ljubljani, znane tudi pod imenom Ljubljanski festival, bodo letos slavile že 15-letni jubilej. Temu primerno bo bogat in pester tudi njihov spored, poleg tega pa bo letošnji festival prirejen v okviru mednarodnega turističnega leta, tako da bo še bolj poudarjen njegov mednarodni značaj kot velika kulturno-umetniška manifestacija v službi spoznavanja in razumevanja med narodi.

Tri mesece — od 8. junija do konca avgusta — se bodo v Ljubljani dnevno vrstili nastopi domačih in tujih ansamblov. Prizorišča prireditev bodo letno gledališče v Križankah, predverje Križank, atrij magistrata, univerzitetno dvorišče in hala Tivoli.

Slovesna otvoritev XV. poletnih kulturnih prireditev bo sicer šele 26. junija, a vendar so se predstave začele že 8. junija. Med domačimi gledališkimi ansambli bodo sodelovali: Opera SNG s Puccinijevo opero «Turan-dot», Borodinovim «Knezom Igorjem» in Foersterjevim «Gorenjskim slavčkom»; Drama SNG bo uprizorila Goldoni-Ruplove «Primorske zdrahe» in Shakespeareovega «Kralja Learja»; ljubljansko eksperimentalno gledališče se bo s Pergolesijevim komadom «La serva padrona» in «Lepo čevljarko» Lorce; ljubljansko Mladinsko gledališče ima pripravljeno «Prebrisano norico» Lope de Vega; Slovensko ljudsko gledališče iz Celja bo nastopilo s Kreftovimi «Celjskimi grofi» in Petanovo «Televizijsko satirično lepljenko v štirih zapo-

rednih prenosih»; ljubljansko Mestno gledališče bo izvajalo Mikelnov satirični kabaret «2x2 = 5», poleg tega pa bo sodelovala s satiričnim kabaretom tudi skupina «Metla 66» iz Ljubljane.

Dobro zastopane bodo tudi tuje gledališke skupine. Zagrebška opera bo nastopila s Saint-Saen-sovo opero «Samson in Dalila», Narodno gledališče z Reke bo s solisti Metropolitanske opere izvajalo Bizetovo «Carmen», Državno operetno gledališče iz Budimpešte pa bo uprizorilo Kalmanovi opereti «Čardaška kneginja» in «Grofica Marica».

Zelo pester bo spored folklor-nih nastopov, pri katerih bodo sodelovali folklorni ansambel «Pajo Kolarič» iz Osijeka, folklorni ansambel «Urpina» iz Češkoslovaške, folklorni ansambel «Veselin Masleša» iz Banja Luke, folklorni ansambel «Tamburica» iz Amerike, folklorni ansambel «Tanec» iz Skopja, folklorni ansambel «Lado» iz Zagreba, državni folklorni ansambel «Moisejev» iz Sovjetske zveze in folklorni ansambel «Buda-pest» iz Madžarske. Med pevskimi skupinami se bodo predstavili celovski madrigalisti, pevski zbor «Harfa» iz Varšave, trio «Joachim» iz Luksemburga in seveda sloviti Slovenski oktet iz Ljubljane. Orkester Slovenske filharmonije bo imel tri koncerte, pri katerih bodo dirigirali Edgar Doneux, Krzysztof Missone in Horst forster; poleg tega pa bosta nastopila tudi orkester Moskovske filharmonije in pihalni orkester «Milica» iz Ljubljane.

«Kaj je pravzaprav vaš moč, gospa Pepca?».

«Iznajditelj».

«Kaj pa išče?».

«Vedno nove izgovore».

«Može se v zakonu temeljito spremenijo».

«Res je. V začetku mi je moj venomer govoril le o svojem žgočem srcu, zdaj pa trobežlja le o svojem bolnem žolču».

«Moži, čeblja gospa Minka, ali tudi ti opaziš, da sem videti zelo mlada?».

«Seveda», pravi moč, ne da bi odvrnil pogled s časopisa. «To sem ti rekel že pred petindvajsetimi leti».

«Odlično je, gospod doktor! Najprej mi je pozdravilo moj revmatizem, nato smo z njim našemu malemu Borisu odpravili kašelj, no, in z ostankom sem si ravno včeraj očistila svojo srebrnino».

«Franček, v kuharski knjigi, ki si mi jo poklonil, je pa mnogo ti-skarskih napak. Ali nisi tega videl?».

«Videl? Ne, pač pa okusil!».

vaš čas pridobi vso svojo vrednost!

solarbudine

industrija analognih specialnih aparatov elektromehaničnih

UDINE
Via Chiassotti, 1
Tel. 54551 - 2 - 3

Kupite najsolidnejše slovensko pohištvo, ki ga izdelujejo najbolj vešči mizarji iz svetovno renomiranega lesa. Projektirali so ga najbolj znani italijanski arhitekti.

Dobite ga po konkurenčnih cenah v

TRGOVINI

«MEBLO»

KIDRIČEVA V NOVI GORICI

Kupcem s področja Furlanije - Julijske Benečije dostavimo še ocarinjeno pohištvo na dom in ga montiramo.

CENA IN KVALITETA BREZ PRIMERE v trgovini «MEBLO» v NOVI GORICI

za naše mlade bralce

FRANCE BEVK

ZLATA VODA

Ali ste že kdaj pili zlato vodo? Še ne? Jaz sem jo že pil. Bila je to čisto navadna, mrzla studenčnica. A ker mi je ded dejal, da je zlato vodo, ki priteče na novo leto opolnoči, zlato vodo, sem mu verjel. In zdela se mi je prav poseben slastna.

Zakaj bi bila ta voda zlata?

Živel je siromak, ki ni imel niti skorjice kruha ne drv, zima pa od vruga. Peč mrzla, izba mrzla, na Silvestrov večer je legel pod odejo, da bi se ogrel. Tudi mačka, s katero sta delila kočo, je vzel k sebi, da bi jima bilo topleje. Maček je predel, siromak pa je razmišljal o svoji revščini in vzdihnil: «O, da bi imel vsaj kos kruha, pol bi ga pojedel, a pol bi ga dal tebi, muček.» Maček se je oglašil: «Mrnjavi!» Nato je siromak zaspal. Sanjal je, da je maček spregovoril kot v pravljici. «Vzemi škaf, pojdi po vodo in natoči zlato!» mu je rekel. In je še enkrat ponovil: «Vzemi škaf, pojdi po vodo in natoči zlato!» Tedaj se je siromak prebudil. Zunaj se je bila noč in mraz, maček pa je predel: «Drn, drn!» Že je hotel vstati in iti po vodo, a si je rekel: «Eh, kaj, sanje so sanje!» Pa se je vendar premislil, vstal, vzel škaf in teklo do korita. Prav tedaj je bilo polnočno uro. Podstavil je posodo pod žleb in v škaf je zacingljalo in zapelo, bili so sami rumeni cekini... Siromak je imel tega bogastva dovolj za vse življenje. In tudi muca ničesar ni manjkalo. Saj je to tudi zaslužil...

Tako sem slišal pripovedovati.

Res ali ne res, verjel sem, kakor vsaki pravljici. Menda so nekoč to verjeli vsi ljudje in na novo leto opolnoči tekmovali, kdo bo prvi natočil vode. Pričakovali so, da jim bodo kot siromaku v škaf zacingljali cekini. A menda se ni nikoli več zgodilo, da bi komu prišlo čisto zlato. Tedaj, ko sem bil jaz še paglavec, sta tekmovala le še moj ded in sosed Korenec v drugem bregu. Ded ni nikoli prepal polnoči, da bi bil prvi pri koritu. Včasih sem mu jaz pomagal... Spominjam se zime, ki je bila kopna do novega leta, mraz pa tak, da je vse ledenelo. Ležal sem na trebuhu na peči in ob brlivki bral neko knjigo. Bržkovne je bil «Robinson». Takrat sem pogosto prebiral «Robinzona», nikoli se ga ni

sem naveličal. Vsi so že spali, le ded je še sedel v ždiču, predel misli in vsak hip pogledoval na uro. «Zdaj pa le!» je nenadoma rekel. Skočil sem s peči, planil v vežo in popadel prazen škaf. Postal sem pred hišo in napeto prisluhlil. Nebo je bilo jasno, skozi gole veje so gledale zvezde. Na klancu so se lesketale ledene skorje. Slišati ni bilo niti najmanjšega glasu razen vode, ki je šumela v grapi.

Nenadoma se je s pobičja nasprotnega hriba, iz Obloka, oglašil udarec na zvon. Don — ena, don — dve... Ura je bila polnoč. Don — tri, don — štiri... Glas je jasno zvenel skozi čisti zrak in mrzlo noč. Don — pet...

Nisem smel več čakati. Bos, kot sem bil, da me je od mraza peklo v noge, sem stekel po klancu. In

je bilo kar prav, da sem bil bos, sicer bi se izdajal z ropotom čevljev. Preden je ura odbila dvanajst, je bil škaf že pod žlebom. Voda je zacurljala in zapela v posodo. Nisem čakal, da bi bil škaf poln, prej sem ga popadel in sopihaje stekel nazaj do hiše.

Ob vogalu me je čakal ded. Gledal je proti sosedu in napeto prisluškoval. Tedaj so po klancu zapeli koraki v težkih, okovanih čevljih. Sosed je hitel po zlato vodo. Misli je, da je prvi. Tiho sem se zahihital, skoraj bi bil planil v glasen smeh.

«Pst!» je rekel ded in položil prst na usta.

V škafu ni bilo cekinov, temveč navadna, čista, kot led mrzla studenčnica. A saj z dedom cekinov niti nisva pričakovala. Bila sva prva. To nama je bilo v velik užitek in veselje. Od zadovoljstva se mi je kar samo smejalo. Tudi ded se je tiho smehljajal predse.

Kužek

Ko sem bil še majhen, smo imeli kužka. Vedno se je motal okrog mene. Nekoč sem s škarjami rezal pajace. Pa je kužek zamahnil s tačko po škarjah in se zbodel. Žalostno je zacvilil in mi pokazal krvavo tačko. Jaz pa sem bil hud in ga ozmerjal:

Ti neroda, ti!».

In še roko sem ga po zadnji plati. Zato, da si bo zapomnil. Kužek je zbežal v kot. Tam je mlo cvilil in si lizal tačko.

Kmalu nato sem se še jaz zbodel v levo roko. Izpustil sem škarje in zakričal, da je odmevalo po hiši. Z levico sem mahal po zraku in z nogami divje cepetal po tleh.

Takrat je kužek prenehal cviliti. Šepajoč se je priplazil k meni, nagnil glavo po strani in pogledal na mojo roko. Potem je začel oblizovati rano na moji roki. In ko je zdrknila solza z mojega lica na njegov gobček, je žalostno zacvilil.

Pastirica in volk

Na Škotskem je živela mlada deklica. Pasla je ovce. Med njimi je bilo malo jagnje, ki ga je imela deklica zelo rada. Skrbela je zanj z veliko ljubeznijo in jagnje ji

je povsod sledilo kot psiček.

Nekega poznega popoldneva, ko je že padal mrak, je spremljala ovce v stajo in je jagnje capljalo za njo, je iz hoste skočil volk, pograbil jagnje in zbežal. Pastirica in njen pes ovčar sta tekla za njim in ga prisilila z udarci in vpitjem, da je izpustil jagnje. Deklica ga je vzela v naročje in hitela proti domu. Toda sestradani volk jim je tiho sledil. Ko je bil blizu, jo je zagrabil za dolgo kito in vlekel. Deklica ga je udarila s palico, ne da bi izpustila preplašenega jagnjeta iz naročja, medtem ko ga je pes grizel, koder je mogel. Končno je volk omagal in se zgrudil mrtev. Pes pa je bil težko ranjen.

Doma je deklica povedala, kaj se ji je pripetilo, in domači so jo s strahom poslušali in se čudili njenemu pogumu.

Naslednjo nedeljo so pastirji, ki so čuli o dogodku, priredili na čast pogumni deklici veselico s piščalkami in bobni. Volkovo kožo pa so razobesili na kol, da bi s tem ustrašili ostale roparje volčje družine. Tudi jagnje in pes sta bila navzoča, čeprav še vsa v obvezah radi zadobljenih ran.

Na svidenje

Jasen, svetel in topel zadnji dan pouka. Prelep pomladni dan. Zavel je tudi v razred, sega do otrok in do učiteljice.

Otroci in učiteljica so prišli po slovo. Poslavljaljo se od šole, a ne za zmeraj, ne, ne samo za tri mesece, samo za devetdeset dni! Samo do oktobra, samo do jeseni!

V šolo so prišli otroci z naročajem pisanih pomladnih rož. Dajejo jih učiteljici in ji pravijo:

«Na svidenje!»

«Na svidenje!»

Učiteljica vzame rože, stisne vsakemu posebej desnico in reče še sama, zadovoljno in veselo:

«Na svidenje, otroci, do jeseni!».

Otroci so izdelali razred. Dosti so se naučili, bolj pametni so postali, zdaj že vedo za slovo!

S pisanimi barvami napišejo na tablo:

«Na svidenje!».

Potem gredo, se razhajajo na svoje domove in se spet poslavljaljo: otrok od otroka, sošolec od sošolca...

«Na svidenje!».

«Na svidenje!» veselo vzklikajo in si mahajo v pozdrav.

O, to je veselo slovo - saj se ne poslavljaljo za zmeraj. Poslavljaljo se samo za tri kratke mesece, samo do oktobra, samo do jeseni!

ZVEZDE

Tonček se je vračal domov; bilo je ponoči in nad njim je bilo poletno nebo, prepolno zvezd.

Gledal je zvezde in si mislil:

Jo, kako so lepe! Lepše so kot marjetice na travniku, lepše kot rakete za praznik, lepše kot iskrice na drevescu ob novem letu... Jo, kako so lepe!

Gledal jih je in si jih zaželel, za celo prgišče. Ko pa si jih je tako zaželel, jih je zagledal v mlaki. Štel jih je: Ena, dve, tri in že se je razveselil; v mlaki si jih bom nalobil — zvezd, zakaj mlaka ni morje...

Pokleknil je na tla, nagnil kanglico, zajel vodo in jo zlijal na travnik poleg mlake. In potem še in še.

Zvezde so se vsakič, ko je potožil kanglico v vodo, boječe stisnile ob rob mlake, nato pa so se spet veselo zazibale prav na sredi vode. Končno je bila v mlaki samo še

brozga in zvezde so se komajda še videle. Stegnil je roko, toda zvezd ni bilo nikjer več... Skrile so se v pesku, je pomislil Tonček in segel z roko v pesek in blato, toda zvezd ni bilo ne v pesku in tudi v blatu ne...

Dvignil se je, pretaknil roko skozi ročaj kanglice, potisnil roki v žepa in odšel proti domu.

Šel je po cesti, se zaziral v zvezde na nebu in si mislil:

Jo, kako so lepe! Lepše so kot marjetice na travniku, lepše kot rakete za praznik, lepše kot iskrice na drevescu okoli novega leta...

LAŽNIVI ZAJČEK KLJUKEC

Zajček Kljukec je prestrašen pribežal s polja.

«Kje pa si bil,» sta vprašala njegova brata.

«Jo, jo!» zastoka Kljukec.

«Srečal sem lovca, pomeril je s puško. Reklo je — bum — in takale krogla je letela proti meni. Prav zares — takale».

«Pa te ni zadela?» se čudita brata.

«Nak!» se pobaha Kljukec.

«Bežal sem tako hitro, da me ni ujela!».

«Hihihi!» se smeje ptiček na veji.

«Saj ni res! Ta zajček je lažnivi Kljukec. Lovca ni bil lovca, ampak tisti Mihec, ki vsem nagaja, in krogla ni bila krogla, ampak debela repa, ki jo je Mihec za Kljukcem zaglal!».

OTROŠKI HUMOR

Raje imam sneg kakor sonce. Iz snega lahko napravim sneženega moža, kaj pa iz sonca!

— Mamica, kopriva grize!

— Da.

— Kako pa laja?

— Sonce zahaja v morju.

— Zakaj pa nič ne šumi?

— Ali postanemo tudi mi pijani, če se nas dotakne pijanec?

Mamica doji novorojeno Katičo. Petletni Mihec radovedno opazuje. Slednjič vpraša: «Mamica, imaš tudi kavo?»

JOSIP JURČIČ

SLOVENSKI JANIČAR

Narisal: M. BATISTA

89. Nekdo z obzidja zagleda, da veliko krdelo Turkov stika na vrtu blizu vhoda v rov. Gotovo je moral kdo izmed turških stražnikov cigana zapeziti, ko je lezel skozi turški tabor in potem odprl skrita vrata pod zidom na vrtu. In zdaj menijo Turki ravno po tej poti v kloster na skrivnem priti. Cigan brž pomigne hlapcem, naj se razpostavijo po obzidju, zakaj vedel je, da bodo Turki zdaj napadli.

90. Večji trop pa je ostal na mestu s ciganom in Kozjakom. Kmalu se odrinejo železna vrata in v klostru stoji velikanski glavni janičarski. Za njim so se tlačili njegovi vojaki.

Ali komaj je stal janičar velikani s tremi pajdaši vznotraj, ko cigan in nekateri hlapci, skriti v temi, s silo zaloputnejo železna vrata, da se dva Turkoma glave razbijejo.

91. Vname se boj. Dasi je bilo hlapcev veliko, vendar niso mogli blizu strahovitemu jančarju, ki je bil toliko bolj divji, ko je videl, da je od svojih odločen med sovražniki. Turki so razbijali mala vrata, katere so hlapci tiščali zaslonjena, glavni pa je vpil s svojimi tremi pajdaši, naznanjaje vojakom zunaj, da je še živ.

92. Šele cigan je končal boj na dvorišču, priplazil se od strani janičarju pod noge, da ga je spodnesel. In potrebno je bilo veliko truda, praden so vklelnili silovitega janičarja.

Ko so Turki videli, da je poglavar ujet, so srditeje so napadli. Hlapci branili so se to noč hrabro in ko se je žarila danica v jutru, bili so Turki odbiti.